

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПСИХОЛОГІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Тлустенко Алла Петровна

аспірант кафедри інноваційних технологій
з педагогіки, психології та соціальної роботи
Університет ім. Альфреда Нобеля

Лебідь Ольга Валеріївна

д.пед.н., професор кафедри інноваційних технологій
з педагогіки, психології та соціальної роботи
Університет ім. Альфреда Нобеля
м. Дніпро

Слід зазначити, що соціально-культурні та інформаційні трансформації суспільства призвели до зміни психологічних вимог до сучасного психолога.

Оскільки у ХХІ столітті, складно знайти такий психологічний феномен, який користувався би більшим попитом, ніж лідерство, розвиток лідерської компетентності у майбутніх психологів є актуальною.

Зокрема, дослідженням питання займалися політики, історики, соціологи, педагоги, психологи. Серед них: О. Баєва, В. Биков, К. Бикова, М. Виноградський, Є. Воробйова, Т. Гура, Л. Дерев'яна, Н. Жеребова, І. Зязюн, А. Єршов, А. Кальянов, Ю. Козелецький, Л. Кудряшов, А. Лутошкін, Р. Майрон, Т. Наконечний, Б. Паригін, А. Петровський, О. Пономарьов, О. Романовський, Н. Теплоухова, Н. Ткаченко, Л. Ушанський, В. Шатенко, В. Шпалінський, Р. Уотермен та інші, Т. Вежевич, В. Ягоднікова тощо).

На сучасному етапі вивчення феномену лідерства займаються такі вчені, як: В.І. Анненкова, Г.В. Атаманчук, В.Г. Афанасьєв, В.Д. Бакуменко, О.М. Бандурка, І.О. Василенко, Б.Й. Візіров, М.В. Гаман, В.В. Голуб, В.В. Гончаров, Н.Т. Гончарук, П.В. Журавльов, В.М. Іванов, С.М. Князєв, В.С. Куйбіда, О.Л. Копиленко, Н.Р. Нижник, В.М. Олуйко, Л.А. Пашко, С.М. Серьогін, О.І. Турчинов, В.В. Цветков, В.В. Черепанов та інші

Сучасні науковці по різному ставляться до визначення поняття лідерської компетентності, розуміючи під нею професійну здатність реалізовувати цілі, завдання, функції та технології лідерського управління, створення та розуміння власного стилю управління, м'яко взаємодіяти з носіями інших стилів при прийнятті рішень, сукупність сформованих лідерських якостей (мотивів, знань, лідерських вмінь і стійкої лідерської позиції), людиноцентризм, власні світобачення і світосприйняття, процес досягнення результатів шляхом певної діяльності.

Лідерська компетентність є обов'язковим складником професійної компетентності майбутнього психолога згідно із затвердженим стандартам вищої освіти Міністерства освіти і науки України. Згідно з національним освітнім глосарієм, компетентність – це динамічна комбінація знань, розуміння, вмінь, цінностей, інших особистих якостей, набутих реалізаційними здатностями особи до ефективної діяльності.

Погоджуємось з автором В. Жигір'ю, який зазначає, що лідерська компетентність майбутнього фахівця є ступенем його здатності реалізовувати цілі, завдання, функції та технології лідерського управління; професійний досвід у межах конкретної посади.

Лідерська компетентність є першоосновою успішної діяльності фахівця у колективі, бо вона полягає не лише в якісному виконанні ним своїх посадових обов'язків, але й у особливостях його особистісних якостей. Все це прояв загальної та професійної культури, змісту професіоналізму фахівця.

Методологічні підходи до формування лідерської компетентності: особистісний, ресурсний, культурологічний, діяльнісний, комплексний, діалогічний, контекстний, компетентнісний, управлінський, проєктний, проблемно-ситуативний, процесуально-результативний.

Основні напрями розвитку лідерської компетентності майбутніх магістрів психологів в освітньому середовищі: розбудова простору відкритого партнерства із ЗВО з використанням інноваційних технологій; вивчення досвіду запровадження лідерської управлінської парадигми, інноваційних форм викладання у вищій освіті в Україні, сучасних тенденцій та викликів шляхом залучення фахівців до проведення зустрічей (тренінгів, семінарів, круглих столів та ін.); розроблення Стратегії розвитку університету, однією із стратегічних цілей якої є впровадження лідерської управлінської парадигми; розроблення програми заходів, спрямованих на формування та розвиток soft skills (м'яких, гнучких навичок) – навичок, які дозволяють бути успішними незалежно від специфіки діяльності чи напрямку, в якому працюватиме майбутній магістр-психолог; створення в освітньому середовищі університету «Школи лідера»; розроблення та вдосконалення дидактичного забезпечення для формування лідерської компетентності майбутніх магістрів психології в освітньому середовищі університету; моніторинг лідерського потенціалу студентів, науково-педагогічних працівників, управлінців; залучення до викладання навчальних дисциплін, зокрема, курсу «Основи лідерства»; удосконалення інноваційних технологій і методів навчання, заснованих на інформаційних, дистанційних, он-лайн освітніх технологіях шляхом проведення майстер-класів, семінарів і тренінгів тощо.

Отже, сучасна концепція формування лідерської компетентності майбутніх магістрів-психологів в освітньому середовищі вишу нині набуває особливого значення. Вона є відповіддю на виклики швидко змінного світу. Система вищої освіти повинна мати відповідні умови не лише для формування та задоволення пізнавальних, духовних потреб, розвитку здібностей та здійснення самоосвіти магістрів, але й для формування у них лідерської компетентності.

Список літератури

1. Національний освітній глосарій: вища освіта. Друге видання, перероблене і доповнене. Міністерство освіти і науки України. Національна академія педагогічних наук України. Київ, 2014. С. 28–29.
2. Жигір В. Сутність і зміст лідерської компетентності майбутнього менеджера освіти. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету, 2015. № 130. С. 34–37.
3. Калашнікова С.А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства : монографія. К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 380 с
4. Федорук Є. Лідерська компетентність як рушійна сила та фундаментальна основа успіху в логістиці. Національний університет цивільного захисту України. Актуальні проблеми державного управління, 2014. № 1. С. 53–59.